

z vodo lahko ravno to doseže. Tropine se morajo ekstrahirati, ne pa prosto omivati; ekstrahirajo se pa — ne z vodo samo na sebi, ampak z alkoholom in gorkoto, koja iz kipečega sladkorja nastane. Tisti sladkor pa, ktereja je v stisnjenih tropinah še 2—3 %, tega v 24—48 urah storiti ne more. V tolikem času se v hladnem trgatvinem času — in hladne, da mrzle trgatve niso bele vrane, že celó v severnejših deželah ne — sladkor, ki je še v otisnjenih tropinah, se razkrojevati ne prične; in naj pride tudi deset novičarskih poročevalcev, kateri trdijo, da so tako s tropinami ravnali kakor „Narod“ svetuje, ter v 24 ali 48 urah burno kipenje dosegli, zavrnili bodemo vse z besedami: Ta je prav bôsa! — In ako bi sladkor od 2—3 % tudi povrel, kaj če to zdati? celó nič! Slednjič vprašamo: kje se vzame alkohol pri drugem, tretjem itd. nalivu? Kaj zbudi pri teh nalivih „burno“ kipenje? Zadostna mera alkohola stori še precej svojo dolžnost tudi brez velike gorkote in burnega kipenja, kar bomo dokazali pri petiotiziranju z vodo in alkoholom. — (Dalje.)

Naše gojzdnarke razmere, da je grôza.

Ni dolgo, kar grem po nekem opravku skoz Jurjevklošter. Gredé po nekem klancu vidim, — postojim in gledam, če je res, kar vidijo oči. Vidim namreč tu kup, tam kup posekanih hojk, po 1 ali 2 seznja dolgih, ravnih ko sveče, okleščanih, kakor se drugod pripravljajo fizičnice ali kolnice za vinograd. Naj lepše je posekal, pustil pa kruljeve, dvavrhne, poškodovane in stare pritlikovce!! Od 500 do 1000 jih je znabiti posekal! — Vprašam nekoga, čigavo je tisto grmovje? Odgovori mi: „Tu gorile tega lastinarja!“ „Kako pa se piše?“ vprašam. Reče: Menda Roštohar! Vprašam: „kaj ga nihče ne posvari, da ne sme tako neumno delati? Koga pa imate za župana?“ „Ja, v žlahti sta si ta lastinar in pa naš rihtar“ (župan). Ja v žlahti!!

„Zakaj ste pa župani? Ne veste gojzdnih postav, ki prepovedujejo toliko grozno potratno delati z gošo? Ti vaš Roštohar je sebi in vašemu kraju za prihodnje čase storil kvara več ko za 1000 gl. Ali imate Klostercani znabiti še več takih zapravljičev? — Kje so pa tisti trije možje nemčurji, o katerih smo daleč na okoli slišali, kako pri Vas zvonec nosijo več let v rečeh, ki jih ne uméjo? kje so zdaj, da svojega soseda obvarujejo neumne potrate in vso okolico poškodovanja? Ako bo v 50 letih rušta treba, bote li leskovino sekali za trame...? Hojko za fizičnice! O neumnost čez vso neumnost, posebno za Vas sosede, ki se bahate s nemčursko svojo pametjo! Vi bahati velikaši, vi zaslužite kazni, več ko oni revni butec. — Pojasnite njegovo neumnost revežu vsaj Vi, gosp. župnik, dasi ne gre ta reč v Vaš poklic!*)

*) Bodo li morali še duhovniki učiti, kako da je z

Kmetovalci, bodite vsaj vi pametnejši! dopovedujte sosedom, naj puščajo mladim drevescem prostora obraščati se več let v gosti gošavi; ko pa po 2 ali 3 seznje odrastejo, jih še le otrebite, ter gošavo okol njih posekajte. Drevesec samih pa ne obsekavajte mladih, mehkolesnih nikar ne klestite! Veje potrebujejo, in nižje do tal ko jih imajo, lepše rastejo in zdraveje ostanejo. Okleščanim cedi se sok, do svrši suši se les, drevó se zvotli in več ko pol cene zgubi, ali pa vso; in če hosta za hosto tako, velika škoda in zguba za cele kraje vam bo! Z Roštoharji pa v črne bukve! B. G.

Dopisi.

V Mariboru 9. svečana. Nekdo iz Ljutomera je v poslednjem „Gosp.“ pohvalil tamošnje kmetovalce, da so po večem „dobri in varni gospodarji“, da se po večem „pošteno in možato obnašajo“, so „marljivi“, se svoje narodnosti zavedajo, čuteči se Slovence.

G. dopisnik le ene stvari pogreša, da se namreč ondašnje ljudstvo „Čitalnice“ bolj vdeleževati noče; čemur g. dopisnik, kakor se meni dozdeva, pravega vzroka ne pozna. Bog ne daj, da bi ga hotel žaliti, če mu nekoliko iz zadrege pomorem. — Hvalim njegovo navdušenost za narodno čitalnico, za katero res zasluge ima; pritrjujem mu, ako kmetovalce vabi, naj obiskujejo čitalnico, in si v njej iščejo „dušne in telesne okrepečave“, ker sem prepričan, da to stori iz domoljubja, želeč, da bi ljudstvo čitalo in se izobraževalo. Pa kar mi v onem dopisu menje ugaja, je to, da odveč govori o „razveseljevanju“, o „zabavah“ in „veselicah“, ker te po mojih mislih niso ne ze sedanji vihar ni čas, ne za tamošnje ljudstvo.

„Čitalnice“ so sicer v svoji prvotni dôbi mnogo koristile, ali sedanjemu času več ne zadostujejo, ker se v njih politična vprašanja razpravljati ne smejo, v sedanjem času pa politika zvonec nosi, ter se narodnost le po pravi, Avstriji primerni politiki rešiti da. Sedanji čas res več zahteva, kakor narodnih „veselic“, tudi še vse kaj druga, kakor le samo to, da je ljudstvo v narodnem oziru vzbujeno. Slovenci smo živo preverjeni, da nam sreče ni pričakovati, ako ne zmaga v Avstriji državno-pravna stranka. Kaj pa ova hoče in kako da njo mi podperati zamoremo, o vsem tem in mnogih drugih vprašanjih se mora ljudstvo v političkih društvi podučevati. Za tako resno dobo kakor je denešnja, posebno za nas Slovence, katerim se noge v klado devajo, ter nam kot narodu propad žuga, — v takoj dôbi so „čitalnice“ s „zabavami“ in „veselicami“ bolj igrače nego li središča umnega, narodnega delovanja! Da čitalnica kmetovalcem ljut. okraja ne zadostuje, je celó na-

gojzdi ravnati? Dokler km t kaj imaš, frčé okoli tebe nemčurji kot vranovi okoli koruzne njive; je pa s teboj vred zemlja gola, se nemčur le bobna veseli, ki te izbobna. Vredn.

ravno. Ovo ljudstvo je preresnobno za veselice; kmeta žulji na rokah vedno prav resnih reči opominjajo; pričajo mu, kako težko da prideljuje kruh, s katerim svojo družino živi, da se s potnim obrazom truditi mora, če hoče velike davke plačevati. In zato ne veselijo kmeta prazne „zabave“, temuč ga zanimiva le to, kar ga v njegovem poklicu podpira. Zato rad posluša poduk in obiskuje kmetijsko šolo; zato skrbi za zboljšanje svojega imetka in se vdeležuje založnice; zato pa tudi časti in spoštuje možé, ki so ove prekoristne naredbe ustanovili; pa za „zabave“ in „veselice“ mu ni, posebno če je obsojen le gledati, kako da se vitki gospodiči in njezne gospodičine brihtno obračajo in plešejo. — „Veselice“ in „zabave“ pa tudi stanejo denarja, in tega „varčni in dobri gospodarji“ rajši za potrebniše reči potrošijo, kajti gre ljudem trda za denar. To je po mojih mislih eden poglavitnih vzrokov, zakaj da ljut. kmet čitalnice ne obiskuje, in enakih vzrokov je še več. Iz tega pa sledi svét za ljut. narodnjake, naj bi „čitalnico“ s kakim „političnim“ društvom zamenili, s katerim se kaj lepo tudi strinjajo čitalnični nameni. Tako društvo bi bilo za ljudstvo, ki se „svoje narodnosti zaveda“, ker bi ga politično vzobraževalo, česar je bolj treba kakor „veselice“. In gotovo bi v Ljutomeru ne manjkalo modrega voditeljstva v političnem društvu. Vrli narodnjaki, presodite ta nasvet!

Iz Ptuja, 10. sveč. (Zadeve o našej bolnišnici.) Ptučjani hočejo pozidati novo, javno bolnišnico, in seer zaradi pomanjkanja potrebnega prostora v mestu na zemljišču, spadajočem v sosednjo srenjo Karčovinsko in deloma tudi v Kaniško. V ta namen je mestna srenja prosila Karčovinsko, da se gledé prostora za bolnišnico potrebnega odpové vseh pravic, ktere jej vsled obč. reda pripadajo. To pa zadeva posebno krajno policijo in popisovanje zamrlih, in drugo, kar obsega bolnišniška postava od l. 1872. Srenja je pa zahtevanje mestjanov odbila, ter se noče odpovedati svojih pravic. Mestna srenja se je bila torej obrnola do dež. odbora, kteri bi naj posredoval, da se zemljišne parcele za stavljenje bolnišnice zahtevane izločijo iz omenjenih dveh srenj in mestni srenji pridružijo. Karčovinska srenja se pa nikakor ne udá, in po pravni poti se ji tudi proti njeni volji lastnina vzeti ne more. Kako da bođe mestna srenja iz te zadrege se izkopala, še ne vemo.

n. Iz Konjic, 10. t. m. Naše katol. polit. društvo je včeraj soglasno pristopilo adresi „Slovenije“ do Njih Veličanstva, presvitlega cesarja, proti direktnim volitvam. Z več kakor 300 podpisov prevedena je dnes romala v Ljubljano, da se drugim pridruži ter gre na Dunaj pred cesarski prestol, Slovencem rešenja prosit.

Ze v začetku meseca oktobra l. l. smo odposlali do c. k. ministerstva notranjih zadev protest zoper iztiranje čč. oo. Jezuitov. Ker pa skuš-

nja uči, da liberalna sedanja vlada tudi tisoče konservativnih glasov ne porajta, zato smo se tudi soglasno pridružili peticiji Vašega in drugih konservativnih društev zoper zatiranje duhovnih redov in samostanov.

Svitli cesar edini zamorejo v teh razburjenih časih še pomagati. Od sedanje vlade katoliška stran nič pričakovati nema.

Iz Brežic, 9. sveč. (Vzdržanje cest.) — Občinsko predstojništvo v Seli (Trnovec) odmeri 266° občinske ceste breški grajšini za posipavanje in vzdržanje. Grajsko oskrbníštvo pa noče ceste prevzeti. Občinski predstojnik napravi kratek proces, pusti na grajšinske stroške cesto popraviti, znesek 75 gld. pa s pomočjo okr. glavarstva po eksekucijski poti iztirjati.

Grajsko oskrbníštvo se proti politíškemu odloku za eksekucijo pritoži pri deželni vladi, in ko vlada odlok okr. glavarstva potrdi, rekurira oskrbníštvo do ministerstva notranjih opravil. Ministerstvo pa ovrže dvojni odlok okr. glavarstva kakor namestnje v Gradcu, in seer zato, ker pripada razsodba v tej stvari kakor tudi izvršitev razsodbe ali eksekucija samoupravnim organom. Vsled tega so se izročila vsa pisma dež. odboru, kteri je kakor ravno čujemo, ovrigel rekurs grajskega oskrbníštva ter naročilo srenjskega predstojništva potrdil. —

Iz štajarske Ribnice. Zastran dopisa od tod v štev. 5 „Sl. Gosp.“ naj popravim majhno pomoto. Ni namreč sinu L. se to pri notarju v Marbegu pripetilo, kar dopisnik resnično poroča, ampak zgodilo se je pokojnemu očetu P. Držečniku. Pavel je sodnji slovenske vloge pošiljal, kar je za moža 60 let starega, ki se v šoli nikdar pisave učil ni, in pri hudi zagrizenosti uradnijskih nemčurjev zares toliko bolj hvalevredno, ker izobraženi in mlajši rodoljubi tega povsod ne storijo, kakor se od premnogih strani čuje.

Iz Ljutomera. (Okrajne razmere. (Dalje.) Iz tega, da je dopisnik od sv. Križa dozda jni stan naših okrajnih in občinskih cest grajal, sklepam, da mu mora zares za zboljšanje cest mar biti. To je hvalevredno. Tudi jaz ga v imenu okrajnega zastopa zagotavljam, da se taisti hoče kljubu vsem naravnim zaprekam, kakor so: slaba lega okr. cest, težko pridobivanje materiala itd., — poganjati za to, da se okr. ceste kolikor bo mogoče v najkrajšem času zboljšajo, pri vsem tem pa gledati, da prebivalcev okraja z dačo in nakladami ne preobloži. Kar se je zastran tega že dozda j storilo, prepuščam lahko in brez obotavljanja nepristranski razsodbi občinstva.

Najbolje bi res bilo, ko bi se našemu ljudstvu mogel vtisniti nazor, koliko da dobre ceste, okrajne kakor občinske služijo k povzdigi občnega blagostanja. Kdor pa hoče naprej, si mora pred vsem s pota spraviti ovire, ki jih pred seboj ima. Vsako gibanje je težavno ali celó nemogoče, ako so zapreke večje od sile, ki nas naprej žene. Brez

gibanja pa ni življenja. Ali se poslužujemo lastnih nog ali pa drugih sredstev, vselej smo na boljem, ako to, kar imamo storiti, zvršimo v krajšem času in z manjšimi močmi.

Kdor hoče den denes obstati, mora delati, kmet seveda z rokami, ali tudi s pametjo, ako hoče dobro delati. Prisluzil pa si bo zmiraj tem več, čem lažje in v kolikor krajšem času je svoje delo opravil. To je eno; drugo pa je, da kar si pridelamo, bodisi vsak za se, ali pa vsi vkupaj, to je v občini ali okraji itd., tega navadno ne moremo, pa tudi ne smemo vsega doma povziti, temuč moramo, kar nam preostaja, v denar spraviti. To pa se zgodi, če kupčevalec sam po kako reč k nam na dom pride ali pa da jo mi sami dalje med ljudi, na trg spravimo. Kupčevalec boče tem raje k nam po blagó prihajal in ga tem boljše plačeval, čem lažje blagó od nas odvaža in kolikor manj ga prevažanje stane.

Dobre ceste pridejo torej le nam na korist. Pa tudi za njega, ki hoče svoje blagó, svoje pridelke na tržišče spraviti, kjer se nadja najboljšo prodaje, ni vse jedno, kako da svoje blagó tje spravi. Velik razloček je, ako n. pr. 10 do 15 vaganov pšenice, ali pa 25 do 30 vaganov na voz naloži in tje pripelje; stroški so enaki, če se pa pri enakih stroških več opravi, je veliko boljše in le prodajalcu na korist. Koliko pa smo pri živini na boljem, ako je po slabih stezah ne mučimo in čez mero ne priganjamo, tega tukaj niti v pošteb ne jemljem. Da so toraj dobre ceste velika dobrota za ljudstvo, spozna vsak, kdor količkaj misliti zna. Preudariti je še treba, po katerem načinu da bi se ceste najbolje napravljati in vzdrževati dale. G. dopisnik misli, da bi se kakor dozda tudi za naprej v natori popravljale. Z ozirom na stroške bi to sicer ne bilo slabo, ko bi prvič vsi vdeleženci imeli vselej važnost cest pred očmi, in potem dobro voljo, delo že iz lastnega nagiba, kolikor se dá, pošteno opraviti; in drugič, ko bi okrajuemu odboru bilo mogoče za vsakega voznika in delavca nadzornika postaviti. Ker pa nimajo vsi dobre volje, okrajne ceste kakor se spodobi, v dobrem stanu vzdrževati misleč, da to le za druge delajo, ker okr. cest morebiti na tej ali uni strani sami ne rabijo; je treba to reč tudi na drugi način poskušati, kajti je jasno kot beli dan, da tisti, ki se proti kakemu delu pritožuje, ga tudi nikoli iz proste volje ne bo zvesto opravil. (Kon. sledi.)

Za poduk in kratek čas.

Blagi pokojnici časten spominek.

Cesarica Karolina Avgusta je v nedeljo 9. t. m. v Beču umrla. Bila je žena pokojnega cesarja Franca I., od leta 1835 udovica. — Popisati se ob kratkem ne da, kar je preblaga gospa dolga leta sem storila za cerkve, cerkvene in

blagodejne naprave, za uboge, ki so redoma podpore dobivali, in za brezštevne druge, katerim je izredno pomagala. Bila je v pravem pomenu besede mati ubozih.

Kar pa še blago pokojnico posebno odlikuje je to, da je bila ne le po imenu, marveč v resnici katoličanka, srčno udana sv. katoliški cerkvi, skoz in skoz pobožna duša, vzvišen izgled ženskih kreposti.

Pokojna cesarica je bila hči že zamrlega kralja Maksimilijana I. na Bavarskem, rojena 8. febr. 1792, je toraj ravno dan pred smrtjo 81. leto svojega življenja dovršila. Po smrti cesarja Franca 2. marea 1835 je tudi ona odmrila bila posvetnemu življenju in v tih samoti živela služé Bogu in podpirajé ubogé in vsako dobro napravo. — Daj Bog blagi duši večnega veselja v nebesih!

Kat. polit. društvo v Wolfsbergu na Koroškem.

Ne davno obhajalo je to društvo letni občni zbor, pri katerem se je bilo iz vseh, tudi daljnih krajev silno veliko ljudstva sešlo. Poročal je kmetijski poslanec Pongrac o tem, kar se je v poslednjem dež. zboru na Koroškem godilo in ostro šibal poslanca mest labodske doline, Riterja, ki je nekda, ko je še oskrbnik grofa Henkelna bil, v ovčji koži okoli hodil, zdaj pa kot liberalec z volkovi tuli in vselej zoper korist kmetijskih občin glasuje. Zbor je sprejel z velikim navdušenjem in klicem: „dà dà — pred cesarja hočemo stopiti!“ protest zoper hujskalski sklep, s katerim se je liberalna večina dež. zbora v očete Jezuite zakadila; ob enem je izrekel zbor zaupnico častitim redovnikom pri sv. Andreju, kateri so 14 let sem, kar tam bivajo, pravi dobrotniki ljudstva, ker delajo marljivo kot dušni pastirji in tudi kot umni gospodarji na svojih zemljiščih marsikaj koristnega ljudem v izgled stavljajo.

Govorilo in sklepalo se je tudi o neposrednih volitvah, ki segajo kmetijskemu, konservativnemu stanu prav do živega. Prejšnji prvosednik, grof Henkel je bil enoglasno zopet za prvosednika izklican, in ves prejšnji odbor zopet voljen. — (Po „Vatld.“) Tako postopajo krepko in možato nemški kmetje, kateri čutijo, da je treba s zedinjenimi močmi braniti se liberalizma, ki narašča kot silna povodenj in žuga vse pokončati. — Naši slovenski glavači nemškutarske krvi pa hodijo rajši v mesta liberalnim „gospodom“ se lizat, kateri jih ščuvajo proti papežu, Jezuitom in duhovnikom, posebno pa še proti narodnemu jeziku! In naši bahači verujejo takim zapeljivcem, in širijo po vaséh pogubne nauke, ktere so jim „gospodje“ v mestih dali. — Slepec slepca vodi.

V kako zadrego včasih nemškutar pride, kaže naslednja zgodbica. K notarju R—lu v M. pride stranka s slovensko pisano oporoko ali